

Folia 19 29.1.'10
Levenslang leren

Toevallig heb ik de laatste paar maanden verschillende keren mensen ontmoet, van zo om en nabij veertig jaar, die in materieel opzicht weinig meer te wensen hadden. Mooie huizen in binnen- en buitenland, werk voor beide partners met volop erkenning, een goed huwelijk, talentvolle kinderen, aanhankelijke huisdieren, prima huishoudelijke hulp, mooie vakanties. Bij deze geluksvogels was alles eigenlijk vanzelf gegaan, nou ja vanzelf... een aardige dosis ambitie en doelgerichtheid was hun niet vreemd.

Tot mijn verbazing vertelden deze zondagskinderen me dat ze juist toe waren aan een periode van herbezinning. Ze misten namelijk één ding: de verdieping die een studie zou kunnen geven. Daarbij dachten ze helemaal niet aan een extra master bedrijfskunde of een cursus leiderschap, daarvan hadden ze er al genoeg gehad. Nee, het ging juist om een niet op praktisch nut gerichte verdieping: geschiedenis, kunstgeschiedenis, filosofie, een exotische taal. Iets leren dat afweek van het pad dat ze zo succesvol hadden gevolgd.

Daar wilden ze graag tijd en geld in steken. Maar toen begonnen de tegenslagen. Inschrijven bij een universiteit kon wel, maar dan moesten ze colleges volgen en examens afleggen, net als andere fulltime studenten. Dat paste niet bij hun drukke banen. Aparte cursussen die tot een universitair getuigschrift leidden, bleken niet voorhanden. Samen met de universiteit zoeken naar een oplossing? Vergeet het, er was niemand bij wie ze met hun plannen terechtkonden, hoezeer ze ook bereid waren te betalen voor individuele begeleiding. Teleurgesteld gaven ze hun plannen op.

Ooit zat ik in een werkgroep, ingesteld door minister Ritzen. Ik kan me de uiteindelijke aanbevelingen niet precies herinneren, maar wel de gedachte erachter: dat de universiteit mogelijkheden zou moeten bieden voor een veelheid aan leerdoelen en leerwegen, ongeacht de leeftijd. Studeren is niet iets voor 18- tot 22-jarigen, maar moet altijd kunnen. Iedereen moet recht hebben op een paar jaar studiefinanciering op een willekeurig moment, en daarnaast zouden goedbetalende werkende mensen een bron van inkomsten en inspiratie zijn voor de universiteit. Levenslang leren, heette die werkgroep. Maar zomaar iets leren aan een universiteit kan nog steeds niet. Toch zullen steeds meer mensen dat willen. Niet alleen een handvol bevoorrechte professionals of een groeiende groep gepensioneerden die nog iets leuks willen doen, maar ook anderen. Omdat bij niemand het verlangen om te leren ooit ophoudt.

Louise O. Fresco is universiteitshoogleraar duurzame ontwikkeling.